

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa

RAPORT ROCZNY - 2010 -

FEDERCJA JEST CZŁONKIEM:

Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych

Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko – Mazurskiego

Sieci Wspierania Rozwoju Lokalnego HEROLD

OLSZTYN 2010

Spis treści

I. O Federacji	3
Historia Powstania	3
Nasza Misja	3
Przedmiot działalności statutowej	4
Działalność gospodarcza	4
Skład Zarządu	5
Komisja Rewizyjna	5
Pracownicy	5
Siedziba Biura	6
Organizacje Członkowskie	6
Organizacje Partnerskie	7
Organizacje i Instytucje Współpracujące	8
Dotychczasowe Dokonania	8
Źródła Finansowania	9
II. Działalność Federacji w 2010 roku	9
1. Projekt „Akademia III Wieku Warmii i Mazur”	10
2. Projekt „Strażnicy Pamięci”	12
3. Projekt „Lokalne Programy”	13
4. Projekt „Aktywny i zdrowy senior”	14
5. projekt „Lokalna Pracownia Aktywności w Małdytach”	15
6. Projekt „FOSA ludzi, idei, działań”	16
7. Projekt „Wkład własny do projektu Fosa ludzi, idei, działań”	18
8. Projekt „Wolontariat osób starszych”	19
9. Projekt: „Wizyta przygotowawcza” z Programu Gruntvig	20
10. Projekt: „Wzmocnienie działalności Federacji FOSA” z grantu Fundacji Batorego ”	21
11. Projekt partnerski „Doradztwo i Kariera – ponadlokalna sieć aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami”	22
12. Działalność Rzecznika Praw Osób Starszych	23
13. Czasopismo „Generacja”	24
14. Współpraca ze Wspólnotą Roboczą Związków Organizacji Socjalnych	25
15. Współpraca z Gemeinnützige Gesellschaft für Partistatische Sozialarbeit	25
16. Współpraca z Administracją Publiczną	26
17. Udział pracowników Federacji w szkoleniach i konferencjach	26
18. FOSA Dzieciom	27
19. Działalność biura	27
III. Sprawozdanie finansowe za rok 2010	28

I. O Federacji

HISTORIA POWSTANIA

Idea stworzenia Federacji organizacji działających na polu pomocy społecznej zrodziła się w 2004 roku. Było to wynikiem analizy III sektora województwa warmińsko – mazurskiego i wyciągnięcia wniosków dot. konieczności stworzenia struktury, która skupiałaby w swoim kręgu organizacje socjalne i stała się forum współpracy między nimi. Pomysł ten został wcielony w życie w tym samym roku. 28 lutego 2004 r. w Olsztynie odbyło się spotkanie założycielskie Federacji, w którym uczestniczyli m.in. przedstawiciele: Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych, Związku Stowarzyszeń „Warmińsko-Mazurski Bank Żywności”, Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu w Elblągu, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci – Działdowo, Fundacji „Zdrowe dziecko” z Olsztyna, Centrum Pomocy Rodzinie, Polskiego Związku Bezrobotnych z/s w Ełku oraz przedstawiciel Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS z Warszawy.

Podjęto wówczas jednogłośnie uchwałę o powołaniu Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa. W sumie w tworzeniu Federacji FOSa wzięło udział ok. piętnastu organizacji.

MISJA

Naszą misją jest efektywne rozwiązywanie problemów społecznych poprzez wzajemne wspieranie i reprezentowanie organizacji socjalnych województwa warmińsko – mazurskiego

CELE STATUTOWE

Nasze cele statutowe to:

1. rozwój pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
2. promocja działalności charytatywnej;
3. rozwój ochrony i promocji zdrowia;
4. promocja działań na rzecz osób niepełnosprawnych i osieroconych;
5. promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
6. rozwój działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
7. rozwój edukacji, oświaty i wychowania;
8. przeciwdziałanie patologiom społecznym;
9. rozwój pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
10. rozwój i promocja wolontariatu;
11. rozwój organizacji socjalnych
12. wspieranie członków federacji
13. reprezentowanie członków federacji
14. rozwój i promocja działań w obszarze ekonomii społecznej

PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ

1. badanie potrzeb środowisk lokalnych;
2. organizację szkoleń, poradnictwo w zakresie prowadzonych działań, dystrybucja informacji;
3. profilaktykę i działania na rzecz poprawy warunków życia;
4. aktywne uczestnictwo w kształtowaniu polityki społeczno-gospodarczej regionu i kraju;
5. wspieranie i inicjowanie różnorodnych form pomocy (grup samopomocowych, grup wsparcia i in.);
6. wspomaganie techniczne, szkoleniowe, informacyjne lub finansowe organizacji społecznych;
7. współpracę z administracją publiczną w sferze społecznej;
8. wspieranie mechanizmów adaptacji i readaptacji społecznej osób zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym osób uzależnionych, niepełnosprawnych, osób starszych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego;
9. koordynowanie działań mających na celu realizację postulatów członków Federacji oraz grup społecznych nie będących członkami Federacji i reprezentowanie ich interesów;
10. prowadzenie działalności wydawniczej;
11. inicjowanie współpracy zagranicznej członków Federacji.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

W 2010 r. uruchomiliśmy działalność gospodarczą w zakresie:

1. Drukowanie gazet 18.11. Z, Pozostałe drukowanie 18.12.Z, Działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku 18.13.Z, Reprodukacja zapisanych nośników informacji 18.20. Z
2. Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek 45.11.Z , Sprzedaż detaliczna wyrobów medycznych, włączając ortopedyczne prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach 47.73.Z, Sprzedaż detaliczna prowadzona poprzez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet 47.91.Z, Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami 47.99.Z
3. Hotele i podobne obiekty zakwaterowania 55.10.Z, Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania 55.20.Z, Pozostałe zakwaterowanie 55.90.Z
4. Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne 56.10.A, Przygotowanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering) 56.21.Z, Pozostała usługowa działalność gastronomiczna 56.29.Z, Przygotowanie i podawanie napojów 56.30.Z
5. Wydawanie książek 58.13.Z, Wydawanie czasopism i pozostałych periodyków 58.14.Z, Pozostała działalność wydawnicza 58.19.Z, Działalność wydawnicza w zakresie pozostałego oprogramowania 58.29.Z
6. Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych 59.11.Z, Działalność postprodukcyjna związana z filmami, nagraniami wideo i programami telewizyjnymi 59.12.Z, Działalność związana z dystrybucją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych 59.13.Z, Działalność związana z projekcją filmów 59.14.Z, Działalność w zakresie nagrań dźwiękowych i muzycznych 59.12.Z

7. Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki 62.02.Z
8. Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność 63.11.Z, Działalność portali internetowych 63.12.Z, Działalność agencji informacyjnych 63.91.Z, Pozostała działalność usługowa w zakresie informacji, gdzie indziej niesklasyfikowana 63.99.Z
9. Działalność prawnicza 69.10.Z, Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe 69.20.Z
10. Stosunki między ludzkie (public relations) i komunikacja 70.21.Z, Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania 70.22.Z
11. Badania i analizy związane z jakością żywności 71.20.A, Pozostałe badania i analizy techniczne 71.20.B
12. Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych 72.20.Z
13. Działalność agencji reklamowych 73.11.Z, Pośrednictwo w sprzedaży czasu i miejsca na cele reklamowe w radio i telewizji 73.12.Z, Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach drukowanych 73.12.B, Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach elektronicznych (Internet) 73.12.C, Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w pozostałych mediach 73.12.D, Badanie rynku i opinii publicznej 73.20.Z
14. Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania 74.10.Z, Działalność fotograficzna 74.20.Z, Działalność związana z tłumaczeniami 74.30.Z, Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana 74.90.Z

W ramach uruchomionej działalności gospodarczej podpisaliśmy zlecenie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy w Zalewie na realizację warsztatów szkoleniowych.

SKŁAD ZARZADU

Prezes Bartłomiej Głuszak (Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych)

Wiceprezes Marek Borowski (Bank Żywności w Olsztynie)

Wiceprezes Joanna Tomaszczyk (Olsztyńskie Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego)

Skarbnik Krystyna Sałak (Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Morągu)

Sekretarz Teresa Kocbach (Sieć Organizacji Paliatywnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego „PALIUM”)

KOMISJA REWIZYJNA

Jan Zając (Stowarzyszenie Propagowania Trzeźwości „KROKUS” – Korsze)

Jan Skapowicz (Integracyjny Klub Sportowy „ATAK” – Elbląg)

Teresa Bocheńska (Elbląski Bank Żywności - Elbląg)

PRACOWNICY i WSPÓŁPRACOWNICY

Pracownicy i współpracownicy (m.in. wolontariusze, stażyści) Federacji FOSa w 2010 r. to:

Agnieszka Nowicka – koordynator projektów, kierownik biura

Grzegorz Godlejewski – koordynator projektów (do października 2010 roku)

Agnieszka Sójka – koordynator projektów

Aneta Nowak – doradca zawodowy

Anna Gamrat – pośrednik pracy (do czerwca 2010 roku)

Alicja Kowalik – pośrednik pracy (od lipca 2010 roku)

Rafał Zieliński – psycholog

Stanisław Brzozowski – Rzecznik praw osób starszych województwa warmińsko-mazurskiego

Stanisław Puchalski – Zastępca Rzecznika praw osób starszych województwa warmińsko-mazurskiego

SIEDZIBA BIURA

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa

ul. Głowackiego 28/405

10 – 448 Olsztyn

NIP: 7393452954, REGON 519643124

T/F: /89/ 678 97 27

www.federacjafoasa.org , e-mail: foasa.wm@wp.pl

od 01-07-2010 r. zmiana siedziby biura organizacji:

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego FOSa

ul. Artyleryjska 34

10 – 155 Olsztyn

NIP: 7393452954, REGON 519643124

T/F: /89/ 523 -60-92

www.federacjafoasa.pl , e-mail: biuro@federacjafoasa.pl

DATA WPISU / NUMER REJESTRU KRS

data wpisu: 27.07.2004 r. KRS: 0000213652,

ORGANIZACJE CZŁONKOWSKIE

1. Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w Elblągu,
2. Bank Żywności w Olsztynie,
3. Olsztyńskie Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego w Olsztynie,
4. Elbląski Bank Żywności w Elblągu,
5. Stowarzyszenie Humanitarne Dar Serca w Szczytnie,
6. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Elblągu,
7. Stowarzyszenie Propagowania Trzeźwości KROKUS w Korszach,
8. Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych w Elblągu,
9. Stowarzyszenie „Dzieciom Wiejskim” w Nowym Kawkowie,

10. Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu,
11. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Morągu,
12. Integracyjny Klub Sportowy ATAK w Elblągu,
13. Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym i Ich Rodzinom „Samarytanie” w Ornece
14. Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi“ w Olecku
15. Stowarzyszenie na Rzecz Hospicjum Elbląskiego w Elblągu,
16. Stowarzyszenie Opieki Paliatywnej „Palium” w Piszcu,
17. Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych Długotrwale Unieruchomionych „Niebieski Parasol” w Ełku,
18. Warmińsko – Mazurskie Stowarzyszenie Przyjaciół Opieki Paliatywnej w Bartoszycach,
19. Fundacja Na Rzecz Osób Z Chorobami Nowotworowymi i Przewlekłymi „Jesteśmy Razem” w Lidzbarku Warmińskim,
20. Stowarzyszenie Opieki Paliatywnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie,
21. Stowarzyszenie Na Rzecz Chorych na Chorobę Nowotworową „Promyk” w Giżycku,
22. Elbląskie Stowarzyszenie Humanitarne im. Św. Łazarza „LAZARUS” w Elblągu,
23. Olsztyńskie Stowarzyszenie Hospicyjne PALIUM,
24. Stowarzyszenie Integracyjne RAZEM w Elblągu,
25. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Wilczęta,
26. Fundacja LAURENTIUS w Olsztynie,
27. Stowarzyszenie Wspomagania Rozwoju Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Dębowe Wzgórze,
28. Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej w Orzyszu,
29. Stowarzyszenie Trzy Pokolenia w Szczytnie,
30. Uniwersytet Trzeciego Wieku i Osób Niepełnosprawnych w Elblągu.
31. Caritas Diecezji Ełckiej
32. Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Wsi w Krekolach

Organizacje członkowskie Sieci Wolontariat Warmii i Mazur, Sieci Organizacji Paliatywnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego, Grupy Organizacji Pracujących z i na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Sieci na rzecz Seniorów Warmii i Mazur

Inne

ORGANIZACJE PARTNERSKIE

W ramach Federacji FOSa funkcjonują grupy organizacji podejmujących w swych działaniach tą samą tematykę. Należą do nich:

- Sieć Wolontariat Warmii i Mazur
- Sieć Organizacji Paliatywnych Województwa Warmińsko – Mazurskiego „PALIUM”
- Grupa organizacji pracujących z i na rzecz osób niepełnosprawnych
- Sieć Na Rzecz Seniorów Warmii i Mazur.

Członkowie tych Sieci, nie będący organizacjami członkowskimi Federacji, mają status organizacji partnerskich

ORGANIZACJE I INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE

- Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Warmińsko – Mazurski Urząd Marszałkowski w Olsztynie
- Gemeinnützige Gesellschaft für Partistatische Sozialarbeit - GPS
- Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko – Mazurskiego
- Sieć Rozwoju Lokalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego HEROLD
- organizacja „Motiva” z miejscowości Amersfoort w Holandii

DOTYCHCZASOWE DOKONANIA

- wsparliśmy w rozwoju ok. 120 organizacji pozarządowych
- zorganizowaliśmy spotkania promocyjne organizacji socjalnych województwa warmińsko-mazurskiego
- doprowadziliśmy do powstania strategii rozwoju sektora pozarządowego powiatu ełckiego
- doprowadziliśmy do powstania ok. 14 partnerstw
- pomagamy w funkcjonowaniu organizacji członkowskich Federacji
- rozpoczęliśmy procesy standaryzacji, ewaluacji, planowania strategicznego wśród organizacji socjalnych, członkowskich Federacji FOSa
- doprowadziliśmy do powstania Wojewódzkiego Programu na rzecz osób starszych
- podjęliśmy współpracę z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, w celu opracowania Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych
- doprowadziliśmy do powstania regionalnej koalicji na rzecz opracowania i wdrażania Wojewódzkiego Programu na rzecz osób starszych
- doprowadziliśmy do powstania czwartej kategorii Konkursu Godni Naśladowania „Na najlepszą inicjatywę na rzecz osób starszych”
- podjęliśmy systemowe działania na rzecz osób starszych (m.in. poprzez Akademię III Wieku w Orzyszu, Małdytach, Korszach i Wilczętach)
- zorganizowaliśmy III Wojewódzkie Konferencje z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora
- stworzyliśmy IV grupę branżową Federacji – Sieć Na Rzecz Seniorów Warmii i Mazur
- utworzyliśmy Szkołę Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych
- doprowadziliśmy do powstania lokalnych programów na rzecz osób starszych dla Miasta Olsztyna i Nowego Miasta Lubawskiego
- uruchomiliśmy i wydajemy Pismo Generacja
- organizujemy wolontariat międzynarodowy osób 50+
- doprowadziliśmy do opracowania Programu Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim
- podjęliśmy współpracę z Uniwersytetem Warmińsko – Mazurskim

JESTEŚMY CZŁONKIEM

- Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych
- Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko – Mazurskiego
- Sieci Wspierania Rozwoju Lokalnego HEROLD

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Europejski Fundusz Społeczny
- Fundusz Małych Grantów Transgranicznych i Międzyregionalnych, dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego
- Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego
- Fundacja Fundusz Współpracy: ze środków Funduszu Organizacji Pozarządowych
- Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- Fundacja im. Stefana Batorego
- Muzeum Historii Polskiej Program „Patriotyzm Jutra” ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Składki organizacji członkowskich

*Wszystkim Serdecznie dziękujemy
za umożliwienie nam prowadzenia działalności statutowej!*

II. Działalność Federacji w 2010 roku

1. Projekt „Akademia III Wieku Warmii i Mazur”

Okres realizacji projektu: 1 września 2009- 15 września 2010 roku

Projekt realizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Lichtenstein i Norwegię ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.

Głównym celem projektu było: - rozwój aktywności obywatelskiej osób starszych z terenu woj. warmińsko - mazurskiego i zwiększenie ich udziału w życiu publicznym, - ograniczenie dyskryminacji osób starszych i zwiększenie ich dostępu do informacji. Wzmocnienie, edukacja i integracja organizacji i osób działających z i na rzecz osób starszych.

W 2010 roku w ramach kontynuacji działań założonych w projekcie przeprowadziliśmy następujące działania:

Działanie I. Akademia III Wieku Warmii i Mazur:

W ramach tego działania została uruchomiona „Szkoła Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych”. W ramach szkoły odbyło się 5 dwudniowych szkoleń.

W szkole wzięło udział 16 animatorów, pracowników organizacji pozarządowych i instytucji z województwa warmińsko-mazurskiego, pracujących w środowisku osób starszych. Szkolenia poprowadzili trenerzy-praktycy ze Stowarzyszenia Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej w Warszawie oraz Federacji FOSa.

Uczestnicy wykonali diagnozy swojego środowiska lokalnego za pomocą tzw. „Mapy zasobów i potrzeb” (opracowanej przez Stowarzyszenie CAL) oraz realizowali własne projekty animacyjne. Wzięli udział w trzydniowej wizycie studyjnej do Warszawy, Torunia, Kwidzyna, Nowogrodu i Golub-Dobrzynia, gdzie mieli okazję zobaczyć organizacje, pracujące na rzecz osób starszych oraz społeczności lokalnych.

Ponadto wzięli udział w seminariach naukowych, sposobów ich aktywizacji i pracy w środowiskach lokalnych. W sumie odbyły się 3 seminaria, poprowadzone przez naukowców z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, stowarzyszenia CAL w Warszawie, Stowarzyszenia „Eko-Inicjatywa” z Kwidzyna oraz Stowarzyszenia TRATWA w Olsztynie.

Animatorzy wzięli również udział w corocznym Forum Animatorów 2010, na którym przedstawili swoją działalność, promowali Szkołę Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych oraz inne działania w ramach projektu „Akademia III Wieku Warmii i Mazur”. Spotkali się również z uczestnikami Forum Animatorów Warmii i Mazur.

Działanie II. Prawa Osób Starszych

W ramach tego działania uruchomiliśmy instytucję *Rzecznika Praw Osób Starszych Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, powołany został również jego zastępca. Rzecznik oraz jego zastępca zajmowali się pomocą oraz doradztwem dla osób starszych. W ich codziennej pracy pomagał im asystent.

Opis działalności biura Rzecznika został przedstawiony w punkcie Raport z działalności Rzecznika niniejszego raportu.

Działanie III. Wojewódzka Rada Osób Starszych:

W ramach tego działania doprowadziliśmy do powstania koncepcji oraz zasad funkcjonowania *Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, jako reprezentacji środowisk seniorskich w regionie. Zorganizowane zostało seminarium z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli samorządu, administracji publicznej woj. warmińsko-mazurskiego. Spośród uczestników seminarium wybrany został skład grupy roboczej, która opracowała koncepcję funkcjonowania rady. W wyniku kilkumiesięcznych prac zespołu roboczego, powstał statut-regulamin działania rady.

Celem tego działania jest tworzenie warunków do wykorzystania potencjału środowisk seniorskich Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Działanie IV. Lokalne programy

W ramach tego działania powstały dwa *lokalne programy na rzecz osób starszych dla Nowego Miasta Lubawskiego oraz Olsztyna*. Ilość nadesłanych zgłoszeń potwierdza potrzebę podjęcia problematyki na rzecz osób starszych w środowiskach lokalnych - spośród 18 zgłoszeń z całego województwa, do opracowania programów wybrane zostały Olsztyn oraz Nowe Miasto Lubawskie. Głównymi kryteriami wyboru były dotychczasowa współpraca z samorządami, jak i organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi w danej gminie.

W obu programach wyodrębniono następujące obszary problemowe:

I. Zdrowie, profilaktyka, ochrona zdrowia, rehabilitacja,

II. System wsparcia – infrastruktura, usługi socjalne, poradnictwo, bezpieczeństwo

III. Aktywność, zainteresowania, edukacja, potrzeby duchowe osób starszych

IV. Wizerunek osób starszych w społeczności

Główne cele programów to m.in. poprawa stanu zdrowia osób starszych, wzrost poczucia bezpieczeństwa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zwiększenie aktywności i integracja osób starszych, budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych i in. W sumie w ramach prac nad programami, odbyły się 2 dwudniowe warsztaty oraz 6 spotkań stacjonarnych. Pomiędzy poszczególnymi spotkaniami trwały prace nad materiałem zebrany podczas spotkań grup roboczych, prace ekspertów oraz liczne konsultacje. Ostatecznie programy na rzecz osób starszych opracowane w ramach projektu, zostały zatwierdzone uchwałami przez lokalne władze (Dnia 20 lipca 2010 roku uchwałą Nr LXVIII/297/10 z dnia 20 lipca 2010 r. Rady Miejskiej w Nowym Mieście Lubawskim oraz uchwałą Rady Miasta Olsztyna nr LXVI/762/10 z dnia 29 września 2010r.) i stanowią teraz prawo lokalne.

Działanie V. Integracja

W ramach V. działania odbyły się *I Ekumeniczne Spotkania Środowisk Osób Starszych*, które zgromadziły ponad 300 osób z całego województwa. Mimo, iż spotkania były zaplanowane dla osób starszych, obecne na nich były również dzieci, młodzież, mieszkańcy Ełku i okolic. Istotą Spotkań była integracja środowisk osób starszych, zadbanie o ich potrzeby duchowe, a także zwrócenie uwagi na problemy i potrzeby tej grupy społecznej, ponieważ temat ten jest nadal zaniedbywany w życiu publicznym, mediach.

Spotkania rozpoczęło nabożeństwo ekumeniczne, w którym wzięli udział wierni trzech wyznań: katolickiego, ewangelicko-augsburskiego oraz prawosławnego. Następnie w Ełckim Centrum Kultury odbyło się uroczyste otwarcie z udziałem władz samorządowych i przedstawicieli organizacji pozarządowych województwa warmińsko-mazurskiego, a po nich dyskusja. Odbyła się również debata dotycząca sytuacji osób starszych w Polsce. W Ełckim Centrum Kultury zobaczyć można było również występy artystyczne, m.in. zespołów seniorskich z Elbląga, Rozóg, Dźwierzut czy Kolonii. Podczas spotkań można było wziąć udział w warsztatach garncarskich i tkackich, a pokaz umiejętności kulinarnych zaprezentował Robert Sowa z Hotelu Jan III Sobieski w Warszawie.

W ramach tego działania wydany został również I numer *Wojewódzkiej Gazety Seniorów pt. „Generacja”*. Jest to pierwsza tego typu gazeta nie tylko w skali województwa ale i całego kraju, skierowana do osób starszych ale nie tylko. W tworzeniu gazety wzięli udział

przedstawiciele zaprzyjaźnionych organizacji, ale również animatorzy- absolwenci Szkoły Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych.

Oficjalnym partnerem w projekcie była niemiecka organizacja Gemeinnützige Gesellschaft für Paritätische Sozialarbeit (GPS). GPS jako partner odpowiedzialny za merytoryczną współrealizację projektu, był stale informowany na temat działań projektowych oraz brał czynny udział w poszczególnych działaniach. Podczas dwóch wizyt w Polsce (w których wzięło udział w sumie 3 przedstawiciele ze strony partnera), GPS odpowiedzialny był za pomoc w organizacji II Wojewódzkiej Konferencji z Okazji Międzynarodowego Dnia Seniora, jak również za poprowadzenie spotkania oraz wykładu na temat niemieckich doświadczeń w pracy z seniorami uczestnikom konferencji. Partner niemiecki był również współorganizatorem jednego ze szkoleń w ramach Szkoły Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych – 2 przedstawiciele GPS było również współprowadzącymi to szkolenie, dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniem w pracy z osobami starszymi. Partner w projekcie wziął również udział w jednym ze spotkań zespołu roboczego ds. powołania Rady Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Koordynatorem projektu była: Agnieszka Sójka
Nadzór merytoryczny: Agnieszka Nowicka

2. Projekt „Strażnicy Pamięci”

Realizowany w okresie od 1 kwietnia 2010 r. do 31 października 2010 r.,

Projekt był uzupełnieniem działań projektu „Akademia III Wieku Warmii i Mazur”, dofinansowany został w ramach Programu „Patriotyzm jutra” ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Działanie. Edukacja:

W ramach uruchomionej Szkoły Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych dodatkowo z środków programu „Patriotyzm Jutra” przeprowadziliśmy dodatkowe szkolenie o tematyce historycznej.

W dniach 29-31 sierpnia 2010 roku w Lesznie koło Barczewa odbyły się **warsztaty szkoleniowe w ramach projektu „Strażnicy Pamięci” finansowane ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie**, w którym wzięli udział animatorzy pracy z osobami starszymi – uczestnicy SAS. Tytuł warsztatów to „Osoby starsze jako strażnicy pamięci”.

Szkolenie poprowadziło dwóch doświadczonych trenerów z Elbląskiego Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz ze Stowarzyszenia „TRATWA” w Olsztynie.

Podczas szkolenia omówione zostały takie tematy jak:

- osoby starsze jako źródło wiedzy historycznej i pamięci narodowej,
- jak inicjować relacje międzygeneracyjne, Starość i młodość - ich kulturowe i psychiczne Uwarunkowania, - wykład o głównych teoriach opisujących współczesne związki międzypokoleniowe, - bilans szans i zagrożeń relacji międzygeneracyjnych w ich aspekcie kulturowym i społecznym, - uwarunkowania współdziałania w grupach międzypokoleniowych. Bariery i szanse,- obszary współdziałania. Tworzenie kontraktu grupy wielopokoleniowej,
- informacja o współczesnych trendach w projektowaniu działań rewitalizujących relacje międzygeneracyjne.

Działanie. Lokalne inicjatywy:

W ramach działania Lokalne inicjatywy zrealizowany został *projekt animacyjny „Strażnicy Pamięci- krótka lekcja historii”*

Osobami odpowiedzialnymi za realizację projektu były Jadwiga Bolińska oraz Agnieszka Nowicka - uczestniczki Szkoły Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych (SAS). Inspiracją do organizacji inicjatywy były szkolenia i seminaria o treści patriotyczno-historycznej, realizowane w ramach Szkoły, a także współpraca ze Rzecznikiem Praw Osób Starszych. Inicjatywa polegała na dokonaniu nagrania relacji, wspomnień osób starszych z wydarzeń historycznych, z okresu II Wojny Światowej oraz okresu powojennego i przekazaniu tych wspomnień młodszemu pokoleniu.

Wspomnienia z czasów wojennych opowiedzieli obecny działacz Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, świadek wydarzeń Powstania Warszawskiego, oficer Wojska Polskiego, żołnierz Armii Krajowej - obecnie wiceprezes Okręgu Warmińsko-Mazurskiego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, oraz Prezes Związku Sybiraków, który jako dziecko przeżył wywóz na Sybir. Jako formę relacji wybrano projekcję filmową, nawiązując współpracę z młodymi ludźmi, którzy posiadali umiejętności filmowe i działali jako nieformalna grupa twórcza. Opowiadania zostały nagrane w domach bohaterów filmu, a następnie zmontowano 35-minutowy film dokumentalny. Nagranie oprócz relacji – wspomnień, zawiera zdjęcia, rysunki bohaterów, mapy, kroniki historyczne. Filmowi nadano tytuł „Pamięć”. W siedzibie Centrum Inicjatyw Lokalnych przy ul. Parkowej 4 w Olsztynie zorganizowano pokaz filmu, na który zaproszono jego bohaterów oraz młodzież z Gimnazjum nr 11 z Olsztyna. W spotkaniu wzięło udział 28 uczniów, 4 bohaterów filmu, moderator, Rzecznik Praw Osób Starszych, 2 osoby które nagrywały film, 2 organizatorki spotkania – uczestniczki SAS, 4 starsze osoby zainteresowane tematycznym pokazem oraz przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Po pokazie, moderator spotkania prowadził dyskusję, której celem było nawiązanie dialogu, a tym samym wytworzenie relacji międzypokoleniowych. Moderator spotkania zachęcał do zadawania pytań bohaterom.

Działanie. Organizacja Wojewódzkich Spotkań Środowisk Osób Starszych:

Jednym z działań w ramach projektu „Strażnicy Pamięci” była współorganizacja **I Ekumenicznych Spotkań Środowisk Osób Starszych**, które odbyły się 8 maja w Ełku. W spotkaniach wzięło udział ponad 300 osób z całego województwa warmińsko-mazurskiego. Istotą Spotkań była m.in. integracja środowisk osób starszych oraz zwrócenie uwagi na problemy i potrzeby tej grupy społecznej. Temat ten, na tle problematyki socjalnej czy zdrowotnej, jest zaniedbywany w życiu publicznym, mediach. W skład Komitetu Honorowego Spotkań weszli Wojewoda Warmińsko-Mazurski, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Prezydent Miasta Ełk oraz duchowieństwo.

Koordynacją projektu zajmowały się Agnieszka Sójka i Agnieszka Nowicka

3. Projekt „Lokalne Programy”

Projekt realizowany był w okresie od 1 marca 2010 do 30 listopada 2010 roku

Projekt był uzupełnieniem działań projektu „Akademia III Wieku Warmii i Mazur”, dofinansowany został ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Głównym celem projektu była poprawa warunków i jakości życia osób starszych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, ich aktywizacja za pomocą systemowych rozwiązań wypracowanych w ramach Lokalnych programów na rzecz osób starszych.

W ramach projektu –zadania, opracowaliśmy 2 lokalne programy na rzecz osób starszych, tj. dla miasta Olsztyna oraz Nowego Miasta Lubawskiego.

Program na rzecz osób starszych dla Miasta Olsztyna został przyjęty przez Radę Miasta Olsztyn dnia 29 września 2010 r. Uchwałą Nr LXVI/762/10.

Program na rzecz osób starszych dla Nowego Miasta Lubawskiego został przyjęty przez Radę Miasta Nowego Miasta Lubawskiego dnia 20 lipca 2010 r. Uchwałą Nr LXVIII/297/10

Wypracowane Lokalne programy są dokumentami, będące miejscowym prawem do wdrożenia, pod nadzorem lokalnych władz. Wpisane zadania w obu programach zakładają poprawę warunków życia osób starszych zamieszkujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (tj. w Olsztynie i Nowym Mieście Lubawskim). W opracowaniu lokalnych programów brały udział osoby starsze oraz pracujące na rzecz seniorów.

W przypadku obu programów przyjęty okres do wdrożenia zadań wynikający z programów przypada na lata 2010 do 2015. Jednostkami współpracującymi przy opracowaniu programów były to Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej. Wspólnie z pracownikami MOPS-ów wysłaliśmy zaproszenia na pierwsze spotkanie organizacyjne do lokalnych instytucji, urzędów, organizacji pozarządowych oraz osób starszych. W Olsztynie na pierwszym spotkaniu było 40 osób, natomiast w Nowym Mieście Lubawskim brało udział 30 osób.

Powstały dwie grupy robocze:

- 1) w Olsztynie powołano zespół roboczy liczący 25 osób,
- 2) w NML powołany zespół roboczy liczył 15 osób.

Kolejne spotkania to dwudniowe warsztaty:

- dla zespołu roboczego z NML, które odbyło się 7-8 kwietnia w Trzcinie
  - dla zespołu roboczego z Olsztyna, które odbyło się 13-14 maja Lesznie koło Olsztyna.
- Podczas warsztatów powołani eksperci moderowali spotkania w celu wypracowania treści programowych. Uczestnicy warsztatów określali misję, wizję, cele oraz zadania do realizacji. Na kolejnym spotkaniu eksperci przedstawili uczestnikom zespołów roboczych wypracowane materiały, ujęte w ramy, opracowane w formuły programowe. Podczas spotkania określono też instytucje, które będą odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych zadań. Ustalono zasady konsultacji społecznych. Dyskutowano nad poszczególnymi punktami, uczestnicy zgłaszali swoje uwagi lub dodatkowe kwestie do wprowadzenia w programach. Ostatnie spotkanie dotyczyło podsumowania, wprowadzenia programów w życie, określające termin przedstawienie programów na obrady Rad Miejskich celem przyjęcia Uchwałami.

Projekt koordynowały Agnieszka Sójka i Agnieszka Nowicka

4. Projekt „Aktywny i Zdrowy Senior”

Celem głównym zadania było propagowanie zdrowego stylu życia i wypromowanie aktywnej postawy seniorów województwa warmińsko-mazurskiego poprzez wdrażanie kampanii edukacyjno-medialnej pod hasłem „Aktywny i zdrowy senior” .

Projekt również był uzupełnieniem działań projektu „Akademia III Wieku Warmii i Mazur”, dofinansowany został ze środków Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W ramach realizacji zadania promowano aktywny i zdrowy styl życia wśród osób starszych województwa warmińsko-mazurskiego podczas I Ekumenicznych Spotkań Środowisk Osób Starszych, które odbyły się 8 maja 2010 r w Ełku.

Postawę zdrowego i aktywnego seniora promował znany kucharz Rober Sowa poprzez prezentację przygotowania posiłków oraz zachęcał uczestników spotkania do zdrowego

odżywiania, dietetycznego przygotowywania posiłków bogatych w wartości odżywcze takie jak: wapno, żelazo, minerały i witaminy. Zwraçał też uwagę, że jest to szczególnie istotne dla osób starszych, aby unikać zachorowań i utrzymać kondycję zarówno fizyczną jak i umysłową. Jednocześnie zachęcał do aktywności fizycznej i poszukiwania formy sportu, który możliwy byłby do realizacji przez osoby starsze. Prezentację Roberta Sowy obejrzało ponad 300 osób starszych, będących uczestnikami I Ekumenicznych Spotkań Środowisk Osób Starszych zorganizowanych przy Ełckim Domu Kultury.

Projekt koordynowały Agnieszka Sójka i Agnieszka Nowicka

5. Projekt „Lokalna Pracownia Aktywności w Małdytach”

Projekt realizowany był w okresie od 1 maja 2010 r. do października 2010 r. w partnerstwie z organizacją członkowską Federacji FOSa - Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Morągu Kołem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski w Małdytach oraz Gminą Małdyty Współfinansowany przez *Unię Europejską i w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*. Głównym celem projektu było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców Gminy Małdyty w tym 40 kobiet, oraz wyrównanie ich szans na rynku pracy poprzez prowadzenie Lokalnej Pracowni Aktywności.

Skierowany był do osób zamieszkujących Gminę Małdyty (dzieci, młodzież, dorośli, osoby niepełnosprawne, osoby starsze itp.).

W ramach projektu przeprowadziliśmy następujące działania:

1. Uruchomiliśmy działalność **Lokalnej Pracowni Aktywności**, w ramach której prowadzone były działania aktywizujące zawodowo i społecznie. W ramach powołanej Lokalnej Pracowni Aktywności prowadziliśmy zajęcia, które były realizowane w oparciu o moduł „Feniks” Partnerstwa Empatia

Uczestnicy projektu korzystali z komputerów i dostępu do internetu, z codziennej prasy, z pomocy opiekuna pracowni, porad w poszukiwaniu pracy oraz innych ofert LPA. W ramach działalności pracowni zorganizowaliśmy spotkanie integracyjne dla uczestników projektu w Małdytach, w których uczestniczyło ponad 30 osób. Odbyła się także wycieczka do Galindi, w której wzięło udział 20 osób.

Ponadto zostały zorganizowane 3 spotkania z zaproszonymi gośćmi, były to osoby o ciekawym doświadczeniu życiowym i wiedzy. Między innymi uczestnicy spotkali się z Panem Jackiem, który został nagrodzony za osiągnięcia w pracach działkowych. Uczestnicy mieli także okazję porozmawiać z muzykiem z zespołu Antonówki, który także osiągnął sukces zawodowy dzięki swojej pracy i wytrwałości. Podczas spotkania zaprezentował on działalność swojego zespołu muzycznego. Na kolejne spotkanie został zaproszony Pan Łukasz Łuczak, reżyser i scenarzysta Studia Małych Form Teatralnych Art Re w Krakowie. Opowiadał on o swojej trudnej drodze zawodowej, o trudnościach i osiągnięciach. Podczas spotkania jego grupa teatralna przedstawiła sztukę "Piękna i Bestia". W jednym ze spotkań uczestniczył dziennikarz Gazety Olsztyńskiej, Rzecznik praw osób starszych, który opowiadał o ciekawostkach ze swoich podróży rowerowych po Europie.

W ramach działalności pracowni przeprowadzano warsztaty z zakresu „planowania i realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej”. Na podstawie wypracowanej wiedzy zostały wdrożone 3 „Małe Projekty”. Polegały one na przygotowaniu przez uczestników działań, wydarzeń, inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy, społeczności lokalnej. Były to następujące wydarzenia:

- organizacja zabawy integracyjnej w Wielkim Dworze pt: „Spotkanie z Biesiadą”,
- warsztaty bębniarskie i nauka tańca z ogniem dla mieszkańców w Wielkim Dworze,

- promocja wolontariatu, którego celem było propagowanie niesienia bezinteresownej pomocy, rozwijanie kreatywności i zaradności młodzieży, zagospodarowanie czasu wolnego poprzez działalność wolontarystyczną wśród uczniów Gimnazjum w Małdytach.

Uczestnicy projektu wzięli udział w dwóch warsztatach dla grupy utworzonej w Małdytach, i drugiej w Wielkim Dworze. Dla tych grup odbyło się:

- spotkanie dla kobiet z psychologiem pt: „wzmocnienie poczucia własnej wartości”,
- spotkanie dla mężczyzn z psychologiem pt: „zwalczanie stereotypu. (zwiększenie poczucia odpowiedzialności i włączenia się ojców w wychowanie dzieci)
- warsztaty z rękodzielnictwa

Ponadto w ramach projektu został przeprowadzony kurs komputerowy, w łącznym wymiarze 20 godz. Na potrzeby realizacji kursu komputerowego, została wynajęta pracownia komputerowa w Gimnazjum w Małdytach.

W ramach stałej działalności pracowni uczestnicy mogli skorzystać z porad specjalistów z zakresu: doradztwa zawodowego, doradztwa psychologicznego, doradztwa prawnego. W sumie udzielono 50 godz. doradztwa dla uczestników projektu, tj. mieszkańców Gminy Małdyty.

Koordynatorem projektu był Grzegorz Godlejewski

6. Projekt „FOSa, ludzi, idei, działań”

Projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich

Termin realizacji: lipiec 2010 do lipiec 2011

Głównym celem projektu jest budowa społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie socjalnych organizacji pozarządowych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, m.in. przez wzajemną integrację i rzecznictwo interesów.

Realizowane działania

1. Spotkanie organizacji pozarządowych – socjalnych

W dniach 15-16 października 2010 r. zorganizowaliśmy w Olsztynie Spotkania Organizacji Socjalnych. Pierwszego dnia w Polsko-Niemieckim Centrum Młodzieży w Olsztynie odbyły się warsztaty prowadzone przez organizacje członkowskie i partnerskie Federacji FOSa. W trakcie spotkania odbyło się 16 godzin warsztatów z podziałem na podgrupy tematyczne:

- warsztaty z produkcji biżuterii artystycznej – jako model pracy z osobami niepełnosprawnymi
- warsztat pracy z młodzieżą, modele aktywizacji zawodowej i społecznej
- warsztat pracy za pomocą sztuki filmowej z osobami starszymi
- warsztat aktywizacji osób starszych

Uczestnicy mogli wymienić się doświadczeniami, wzajemnie się wspierać i wzmacniać w planowaniu dalszych działań. Praca w grupach warsztatowych pozwoliła na omówienie ważnych dla uczestników kwestii oraz zadawanie wielu pytań.

Drugiego dnia Spotkań, w godzinach 11.00-14.00 na scenie oraz wokół Rynku Staromiejskiego w Olsztynie, zorganizowaliśmy Festyn Organizacji Socjalnych.

Zaprosiliśmy na niego lokalną społeczność oraz media. Organizacje socjalne wystawiły stoiska, na których zaprezentowały swoją działalność. Podczas festynu odbyły się także występy artystyczne dzieci i młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych, z którymi pracują na co dzień organizacje socjalne. Podczas festynu organizacje socjalne przygotowały liczny

poczęstunek dla uczestników, jak pierogi, grochówka, ciasta itp. Atrakcją dla najmłodszych była możliwość pomalowania twarzy farbkami, henna ozdobna, zdjęcia w dybach, dorośli mogli zmierzyć ciśnienie. Na scenie wystąpiło wiele zespołów, zróżnicowanych zarówno pod względem wieku jak i repertuaru. Wystąpili m.in. członkowie Klubu Seniora działającego przy Stowarzyszeniu Integracyjnym Razem z Elbląga, Koło Gospodyń Wiejskich z Kolonii oraz Zespół "Jaśkowe Dziewcaki" działający w ramach Stowarzyszenia „Koloniam nad Szkwą” z Kolonii, dzieci z Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej z Morąga oraz wokalistki działające przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci w Morągu, cyrk dziecięcy Cool Kids z Torunia oraz zespół Kapela Jakubowa z Olsztyna.

W spotkaniach wzięło udział 67 osób - przedstawiciele różnych organizacji społecznych, natomiast w ciągu kilku godzin trwania całego festynu, wzięło w nim udział ponad 250 osób. Wnioskujemy to m.in. na podstawie liczby wydanych porcji jedzenia.

2. Systemowy rozwój wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim.

W tym zakresie podjęliśmy współpracę z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego - wspólnie opracowujemy Wojewódzki Program Rozwoju Wolontariatu (WPRW). Prace nad opracowaniem Programu rozpoczęliśmy powołaniem zespołu roboczego, w skład którego weszły 33 osoby. Powołany zespół został zatwierdzony Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko - Mazurskiego nr 40/771/10/III z dnia 24 sierpnia 2010 r.

Powołany zespół spotykał się podczas dwudniowych warsztatów, spotkań stacjonarnych.

W sumie odbyły się dwa dwudniowe warsztaty dot. opracowania WPRW. W warsztatach wzięło udział w sumie 41 osób (w dniach 8-9 października 2010 r. 16 osób, a 26-27 listopada 2010 r. 25 osób). Dodatkowo odbyły się trzy spotkania stacjonarne, w których łącznie wzięło udział 42 osoby (26.08.2010 r. było to 30 osób, 4.11.2010 r. 9 osób i 15.12.2010 r. 3 osoby).

W spotkaniach brały również inne, zainteresowane wolontariatem osoby.

Podczas warsztatów i spotkań stacjonarnych zostały opracowane założenia Wojewódzkiego Programu Rozwoju Wolontariatu. Eksperti pracowali nad przygotowaniem, opracowaniem wypracowanego podczas warsztatów materiału oraz nad zebraniem niezbędnych danych. Powstały trzy ekspertyzy służące opracowaniu programu, dotyczyły diagnozy sytuacji wolontariackiej, aktywności obywatelskiej oraz miejsca Federacji w działaniach wolontariackich. Przeprowadzaliśmy konsultacje społeczne wypracowanego programu. Konsultacje prowadzone były poprzez debaty. Odbyły się 2 debaty – zorganizowane w trakcie prac nad programem i w trakcie konsultacji, w Olsztynie 3 grudnia 2010 r. - 26 osób obecnych i Elblągu 9 grudnia 2010 r., 92 osoby obecne.

Debaty przygotowane były przez organizatorów, we współpracy z poszczególnymi organizacjami społecznymi (m.in. Regionalne Centrum Wolontariatu), przeprowadzali je doświadczeni moderatorzy, podczas nich występowali eksperci.

3. Rozwój wewnętrzny w zakresie regulacji prawnych, spraw finansowych, budowy zespołu, metod pracy, relacji z partnerami

Dokonaliśmy wyboru 10 organizacji społecznych, spośród których 5 bardziej doświadczonych organizacji udzieli wsparcia tym mniej doświadczonym.

Praca ta opierała się na przekazaniu w praktyce doświadczeń pomiędzy organizacjami społecznymi. Odpowiada też na potrzeby organizacji (indywidualne) i wprowadza nową metodę pracy. W sumie działanie to było pracą pięciu ekspertów (15 godzin każdy) z organizacji doświadczonych, polegających na przygotowaniu drugiej organizacji do wdrożenia danej metody pracy (np. prowadzenia Klubu Integracji Społecznej, świetlicy lub innej formy). Pomoc dotyczyła zdiagnozowania potrzeb (w społeczności, ale też wewnątrz organizacji), wypracowania niezbędnej dokumentacji, pozyskania środków na wdrożenie metody. W sumie odbyło się 75 godz. pracy doradczej (mailowej telefonicznej), spotkań. Ponadto odbyły się trzy 6-godzinne szkolenia, wzmacniających pracę ekspertów:

W ramach specjalistycznego wsparcia dla organizacji, pracował doradca. Świadczył on usługi doradcze i informacyjne socjalnym organizacjom członkowskim i partnerskim Federacji FOSA. W ramach tego działania powstał biuletyn informacyjny dla organizacji, który rozsyłany był drogą mailową i dotarł w sumie do ponad 40 organizacji. Biuletyn zawierał informacje dotyczące zarówno Federacji FOSA, projektu, organizacji członkowskich Federacji, jak i sprawy związane z sektorem pozarządowym. I tak znalazły się tu informacje dotyczące konferencji, seminariów, naboru do projektów, wolontariatu, szkoleń i in. W sumie wysłano dotychczas 2 zbiory informacji/biuletyny.

Doradca świadczył swoje usługi organizacjom, m.in. doradzał Mazurskiemu Stowarzyszeniu Aktywności Lokalnej MSAL z Orzysza, Olsztyńskiemu Stowarzyszeniu Wsparcia Społecznego z Olsztyna, Bankowi Żywności z Olsztyna, Stowarzyszeniu Uniwersytet III Wieku z Morąga, Towarzystwu Przyjaciół Dzieci Oddział w Morągu, Koło w Małdytach, Bankowi Żywności w Elblągu, Stowarzyszeniu Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwałe Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie. W sumie było to średnio 7 porad na organizację, czyli w sumie 49 porad.

Doradztwo obejmowało:

- zakres pracy projektowej (kreowanie pomysłu na projekt, wskazanie sposobów diagnozy i omówienie jej wyników, doradztwo przy budowie działań, rezultatów, harmonogramu, budżetu itd.) – np. dla Mazurskiego Stowarzyszenia Aktywności Lokalnej MSAL z Orzysza, które tworzy projekt nakierowany na aktywizację społeczności lokalnej dookoła dziedzictwa kulturowego i planuje utworzyć muzeum lokalne; doradca wziął udział w dwóch spotkaniach w Orzyszu oraz kilkakrotnie udzielał wsparcia indywidualnie, telefonicznie. Wsparcie jest kontynuowane

- rozwój organizacji (m.in. wskazanie kierunków działania, np. podjęcie działalności statutowej odpłatnej – jak dla Uniwersytetu III Wieku w Morągu lub podjęcie działań na rzecz nowej grupy odbiorców – osób starszych)

- rozwój kadry (wskazanie kierunków edukacji korzystnych dla danej osoby oraz dla organizacji, wskazanie możliwych szkoleń – m.in. dla Uniwersytetu III Wieku w Morągu; doradca wziął udział w jednym spotkaniu w Morągu oraz kilkakrotnie doradzał telefonicznie). Tu również wsparcie jest kontynuowane

- wsparcie w kreowaniu nowych rozwiązań (w Elblągu z inicjatywy m.in. Banku Żywności powstała inicjatywa utworzenia organizacji seniorskiej o charakterze rzeczniczym i naukowym; doradca wziął udział w dwóch spotkaniach grupowych oraz trzykrotnie w indywidualnych, gdzie doradzał możliwe kierunki działania.

W ramach specjalistycznego wsparcia odbyło się również 1 dwudniowe szkolenie z zakresu tworzenia projektów. Pozostałe 2 szkolenia planujemy przeprowadzić w 2011 roku.

W 2010 r. powstała również nowa strona Federacji FOSA, na której umieszczane są informacje dotyczące projektu.

Koordynatorem projektu jest Agnieszka Sójka

7. Projekt wkład własny do projektu „FOSA ludzi, idei, działań”

Okres realizacji projektu: 1 sierpnia 2010 r. – 30 czerwca 2011r.

1 września 2009- 15 września 2010 roku

Finansowany przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz z Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Głównym celem projektu jest budowa społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmocnienie socjalnych organizacji pozarządowych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego i ich integrację oraz rozwój postaw wolontariackich, zarówno wśród młodzieży jak i osób starszych. Wspólnie z Samorządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego opracowaliśmy dokument dotyczący **Wojewódzkiego Programu Rozwoju Wolontariatu**. Program powstał w wyniku licznych spotkań, ekspertyz, warsztatów oraz został skonsultowany podczas debat społecznych. Na początku 2011 roku WPRW zostanie poddany pod uchwałę Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

W ramach projektu przeprowadzone zostały również ścieżki rozwoju organizacji, odpowiadające na ich indywidualne potrzeby i oferujące szerokie wsparcie w różnych aspektach działalności. Działanie to polegało na pracy pięciu par organizacji pozarządowych, gdzie organizacje bardziej doświadczone w danej dziedzinie przekazały wiedzę organizacjom mniej doświadczonej. W sumie odbyło się 75 godzin pracy doradczej oraz 3 sześciogodzinne szkolenia. W ramach projektu świadczone było i nadal jest specjalistyczne wsparcie dla organizacji pozarządowych, tj.: usługi doradcze oraz informacyjne oraz szkolenia pogłębiające uzyskaną od doradcy wiedzę.

Ponadto w ramach projektu zorganizowane zostało spotkanie organizacji socjalnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oraz festyn integracyjno-promocyjny. Dwudniowe spotkanie miało charakter zarówno merytoryczny jak i integracyjno-promocyjny. Odbyło się w sumie 16 godzin warsztatów dla ponad 50 przedstawicieli organizacji pozarządowych, podczas których organizacje dzieliły się ze sobą swoją wiedzą i doświadczeniem, prezentowane były przykłady dobrych praktyk. Podczas festynu, organizacje pozarządowe miały okazję zaprezentować swoją działalność szerszej publiczności na przygotowanych przez siebie stoiskach promocyjnych. Obyły się również różne występy artystyczne, m.in. występy osób starszych, niepełnosprawnych, młodzieży, z którymi na co dzień pracują organizacje socjalne.

Realizację projektu koordynowała Agnieszka Nowicka i Agnieszka Sójka

8. Projekt „Wolontariat osób starszych - międzynarodowy przepływ wiedzy i pomysłów”

Okres realizacji projektu: od 01 sierpnia 2010 do 31 lipca 2012 r.

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „*Uczenie się przez całe życie*”.

Głównym założeniem projektu jest współpraca dwóch organizacji partnerskich z dwóch różnych krajów, aby umożliwić wolontariat za granicą osobom 50+.

Projekt ma na celu:

- stworzenie możliwości wyjazdu do innego kraju europejskiego osobom 50+ w celu świadczenia wolontariatu w dowolnym obszarze działalności non-profit. Wyjazd taki z założenia ma być okazją do nieformalnego uczenia się,
- utworzenie trwałej współpracy pomiędzy organizacją goszczącą i wysyłającą, skoncentrowanej na danym obszarze zainteresowania lub grupie docelowej, dzięki wymianie wolontariuszy,
- umożliwienie społecznościom lokalnym, zaangażowanym w wymianę wolontariuszy korzystania z potencjału seniorów jako źródła wiedzy, kompetencji i doświadczenia.

Partnerem w projekcie jest Motiva z miejscowości Amersfoort w Holandii.

Od 28 listopada do 18 grudnia w Amersfoort pracowały dwie wolontariuszki, Pani Elżbieta z Olsztyna i Pani Wanda z Nowego Miasta Lubawskiego. Relacje z pobytu pań, ich osobiste

wrażenia oraz chęć do przeniesienia zdobytych doświadczeń na grunt polski, potwierdzają zasadność realizacji. Wiosną 2011 r. będziemy gościć wolontariuszy z Holandii.

Projekt koordynowany przez Agnieszkę Sójkę i Alicję Kowalik.

9. „Wizyta przygotowawcza”

Termin realizacji: od 20-10-2010 do 24-10-2010

Źródło finansowania: z Programu „Uczenie się przez całe życie”- wizyty przygotowawcze w ramach programu sektorowego GRUNTVIG

Celem wizyty było nawiązanie współpracy z partnerami z Unii Europejskiej i opracowanie założeń wspólnego projektu.

Przedstawiciele Federacji FOSa w ramach projektu wzięli udział w spotkaniu przedstawicieli organizacji pozarządowych z 7 krajów tj. z Holandii, Węgier, Chorwacji, Finlandii, Turcji, Estonii, Polski. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele z następujących organizacji:

1. Stichting Educatieve Projekten (NL),
2. Cultural & Educational Association „Katarina Zrinski” (CR),
3. Jaan Tõnisson Civic Education Centre (EST),
4. Municipal Federation of Savonia Polytechnic Schools [(FIN) główny koordynator],
5. Élefta Help Service Association (HU),
6. Active Retirement Ireland (IRL),
7. Turkish Platform for the Elderly (TR)
8. Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa (PL)

Podczas międzynarodowego spotkania nastąpiło oficjalne zapoznanie się przyszłych partnerów projektu, omówienie poprzedniej edycji projektu Futeurope. Dyskusja dotyczyła zakresu wprowadzanych zmian, poszerzenia jego koncepcji w przyszłym projekcie, a także były omawiane pomysły na przyszłe działania projektowe. Uczestnicy pracowali nad koncepcją przyszłego projektu. Ustalono wstępny podział zadań oraz dalsze działania przygotowawcze.

Jednocześnie podczas wizyty uczestnicy wizyty zapoznali się z dobrymi praktykami – odbyła się prezentacja restauracji, w której pracują w większości osoby z Zespołem Downa. Uczestnicy zwiedzili dwa domy opieki nad osobami starszymi oraz jedno z mieszkań chronionych dla seniorów.

Efektem wizyty jest złożony wniosek o dofinansowanie projektu w ramach Akcji – Projekty Wielostronne. Wniosek planujemy złożyć w 2011 roku.

Projekt był koordynowany przez Agnieszkę Nowicką i Bartłomieja Głuszaka

10. Projekt „Wzmocnienie Federacji FOSa z grantu Fundacji Batorego Dotacja instytucjonalna

Okres realizacji: 17 grudnia 2009 r. do 31 marca 2011 r.

Dotacja instytucjonalna nastawiona jest na wzmocnienie Federacji FOSa, przyznana została w kwocie 100 000 PLN ze środków Fundacji im. Stefana Batorego.

Zadanie 1. Wzmocnienie Federacji

a) wewnętrzne

- wzmocnianie edukacyjne pracowników

Pracownicy uczestniczyli w szkołach animatorów i liderów dla organizacji pozarządowych

- uregulowanie kwestii finansowo –bankowych

Rozpoznaliśmy oferty różne bankowe i przedstawiane propozycje dla organizacji pozarządowych. Na tej podstawie Zarząd Federacji FOSa podjął decyzję o zmianie nr konta bankowego na ofertę Banku Polskiej Spółdzielczości.

- Uruchomiliśmy działalność gospodarczą

b) zewnętrznie

- doradztwo: wsparcie organizacji paliatywnych w zakresie podniesienia kwalifikacji pracowników hospicjów i stworzenia projektu w tym zakresie, organizacji pracujących w obszarze usług opiekuńczych (m.in. Lazarus). Doradztwo doprowadziło m.in. do przygotowania w 2011 r. wojewódzkiej konferencji dot. rozwoju tych usług . Udzielano doradztwa w zakresie współpracy w ramach sieci, partnerstw, w tym w Fosie, prowadzące do pozyskania nowych członków Federacji FOSa.

- promocja i informacja

Uruchomiliśmy nową stronę www.federacjafosap.pl. W tym celu zakupiliśmy domenę i wybraliśmy firmę, która zbudowała nową stronę . Pracownicy Federacji zostali przeszkoleni w zakresie obsługi strony internetowej. Dzięki ułatwieniom związanym z zamieszczaniem informacji na nowej stronie prowadzimy stały monitoring wydarzeń w naszych organizacjach członkowskich. Regularnie zamieszczamy informacje o działalności Federacji oraz informujemy o tym jaką działalność prowadzą organizacje członkowskie.

- Wsparcie organizacji

Wsparcie organizacji świadczone było m.in. poprzez: pracę doradcy, udział w zorganizowaniu Konferencji Podsumowującej Rok Obchodów Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (udział w niej wzięły organizacje socjalne), usługi informacyjne, przygotowanie projektów na wsparcie organizacji

- Integracja i wsparcie (organizacja szkoleń, spotkań, pracy ekspertów itd.)

-Wzmocnienie w utrzymaniu działalności biura

Zadanie 2. Systemowe działania na rzecz seniorów

- kontynuowaliśmy działalność biura Rzeczników praw osób starszych w Olsztynie i w Elblągu. Dzięki dotacji z grantu Fundacji Batorego mogliśmy dalej tj. d września do grudnia 2010 r. prowadzić działalność biura pomimo zakońzonego dofinansowania projektu, z którego Rzecznicy pracowali wolontarystycznie, podejmowali interwencje w sprawach indywidualnych. Interweniowali w urzędach i nagłaśniali problematykę osób starszych.

- **uzupełnienie wkładem własnym**

W ramach partnerstwa Federacja FOSa podpisała umowę o współpracy ze Wspólnotą Roboczą Związków Organizacji Socjalnych WRZOS z Warszawy polegającej na realizacji wspólnego projektu pt. „*Doradztwo i Kariera- ponadlokalna sieć aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych*”. Z dotacji z Fundacji Batorego wykazaliśmy wkład własny finansowy do tego projektu.

- doprowadzanie do wdrażania Programu

Działanie to zrealizowaliśmy głównie poprzez organizację – wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej – 4 października 2010r. Konferencji z okazji Obchodów Międzynarodowego Dnia Seniora. W konferencji wzięło udział ponad 69 przedstawicieli różnych instytucji i organizacji pracujących na rzecz osób starszych. Tematem konferencji była problematyka związana ze zwiększeniem aktywności osób starszych w trudnej sytuacji. Dlatego też celem wystąpień ekspertów, a także celem dyskusji było wskazanie kierunków działań zmierzających do pobudzenia aktywności społecznej oraz poprawy sytuacji seniorów poprzez zwiększenie ilości relacji i kontaktów społecznych.

Konferencję organizowaliśmy w partnerstwie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Zadanie 3. Współpraca zagraniczna

a) Zgodnie z założeniami nawiązaliśmy, ale też wzmocniliśmy partnerstwo zagraniczne. Nawiązaliśmy kontakt z partnerem holenderskim, odbyliśmy wizytę (2 osoby, ze środków Grundtvig) w Holandii oraz stworzyliśmy (lub współtworzyliśmy) 2 projekty do Programu Grundtvig. Jeden – na wolontariat zagraniczny osób 50 +, który obecnie realizujemy. Drugi, złożony przez partnera z Finlandii, czeka na dofinansowanie.

b) Wzmocniliśmy współpracę z partnerem niemieckim.

Prezes Federacji uczestniczył w:

- spotkaniu organizacji WRZOS oraz partnerów niemieckich w Krakowie, gdzie prowadził warsztat dot. współpracy w zakresie rozwoju wolontariatu
- w efekcie został zaproszony i uczestniczył w zebraniu walnym Związku Parytetowego Dolnej Saksonii w Hanowerze (do tej pory współpracowaliśmy tylko z jednostką tej organizacji w Wilhelmshaven)
- dzięki temu opracowaliśmy projekt do Fundacji Akcja Człowiek, dot. osób niepełnosprawnych z partnerem niemieckim i grupą branżową zajmującą się osobami niepełnosprawnymi (prace nad projektem trwają jeszcze w 2011 r.)
- ponadto nawiązaliśmy kontakt (dzięki spotkaniu w Krakowie) z organizacją z Berlina, zajmującą się wolontariatem. W marcu 2011 planowane jest spotkanie i omówienie współpracy dot. złożenia projektu ponadnarodowego do PO KL

Koordynatorem projektu była Agnieszka Nowicka

11. Projekt: Doradztwo i Kariera – ponadlokalna sieć aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach partnerstwa Federacja FOSa podpisała umowę o współpracy ze Wspólnotą Roboczą Związków Organizacji Socjalnych WRZOS z Warszawy, polegającej na realizacji wspólnego projektu pt. „*Doradztwo i Kariera- ponadlokalna sieć aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych*”. Był to projekt dofinansowany ze środków PFRON

Projekt ten Federacja FOSa realizowała już wcześniej w partnerstwie z Wrzos w 4 edycjach tj. od 2008 r.

Realizowany był od 1 stycznia do 30 listopada 2010r.

Celem głównym projektu była aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych w tym pomoc w wejściu na rynek pracy - zdobycie i utrzymanie zatrudnienia. Zadania w projekcie dotyczyły głównie osób niepełnosprawnych długotrwale bezrobotnych.

Dzięki realizacji projektu przyczyniliśmy się do:

1. Dla osób niepełnosprawnych:

- a) uzyskania i utrzymania zatrudnienia na chronionym jak i otwartym rynku pracy,
- b) podniesienia umiejętności poruszania się po rynku pracy m.in. umiejętności rozmowy z pracodawcą, umiejętności wdrażania metod szukania pracy z nastawieniem na samodzielne poszukiwanie zatrudnienia, umiejętności przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, umiejętności szukania zatrudnienia zgodnego z zasobami i możliwościami jednostki,
- c) podniesienia kompetencji społecznych

Przełamywania barier wynikających z niepełnosprawności,

Podjmowania różnego rodzaju aktywności o charakterze zawodowym i społecznym, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresu, umiejętności rozwiązywania konfliktów szczególnie na polu zawodowym

2. Dla opiekunów osób niepełnosprawnych

- a) zmiany w postrzeganiu podopiecznych jako osób samodzielnych
- b) zmiany w świadomości w obszarach związanych ze sferą zawodową podopiecznych, co przyczynia się do zwiększenia możliwości zdobycia pracy przez osoby niepełnosprawne,
- c) podniesienia umiejętności radzenia sobie w życiu codziennym z osobą niepełnosprawną, oraz wynikających z tego tytułu problemów, czyli radzenie sobie ze stresem, sytuacjami kłopotliwymi i utrudniającymi codzienne funkcjonowanie.

Uzyskane wskaźniki w projekcie:

Liczba osób, które się zgłosiły 247 osób

Liczba osób korzystających z porad: psychologa, Doradcy, pośrednika pracy: 844

Liczba osób zatrudnionych: 37

Liczba osób, które w wyniku porady podjęły szkolenie lub kontynuują edukację 27

Liczba osób, które podjęły inny rodzaj aktywności zawodowej np. przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, CV i listu motywacyjnego, udział w rozmowie kwalifikacyjnej, podjęcie wolontariatu, podjęcie stażu : 181 osób

Koordynatorem projektu była Agnieszka Nowicka

***Działalność Rzecznika Praw Osób Starszych
województwa warmińsko-mazurskiego***

Biuro Rzecznika zostało uruchomione w lutym 2010 r. przy siedzibie Federacji FOSa w ramach projektu Akademia III Wieku Warmii i Mazur.

Powołano Rzecznika Stanisława Brzozowskiego oraz jego Zastępcę, pełniącego obowiązki rzecznika na region elbląski w osobie Stanisława Puchalskiego.

Rzecznik pełnił dyżury w biurze Federacji FOSA w Olsztynie, natomiast Zastępca Rzecznika pełnił dyżury w Elblągu przy Fundacji Elbląg ul. Związku Jaszczurczego 17.

Głównym zadaniem Rzecznika Praw Osób Starszych oraz jego zastępcy była koordynacja działań na rzecz osób starszych, podkreślanie wagi tej problematyki wobec władz administracyjnych i samorządowych, instytucji socjalnych, wspieranie inicjatyw środowiska oraz interwencje w przypadku naruszania praw seniorów.

Rzecznik oraz jego zastępca przyjęli w sumie kilkudziesięciu interesantów w sprawach mieszkaniowych (eksmisje, zakłócanie spokoju itp.) zdrowia i opieki społecznej (kolejek w szpitalach, dostępu do zabiegów rehabilitacyjnych itp.), problemów prawnych. Indywidualne sprawy stały się też powodem do interwencji systemowych.

W sumie Rzecznik Praw Osób Starszych Województwa - Warmińsko Mazurskiego, trzykrotnie zainteresował Rzecznika Praw Obywatelskich w Warszawie sprawami dotyczącymi seniorów z naszego regionu. Podobna była liczba interwencji w NFZ, znacznie większa zaś w jednostkach samorządowych. Biuro Rzecznika oraz sami Rzecznicy współdziałali z organizacjami i stowarzyszeniami seniorskimi, Uniwersytetami III wieku, instytucjami i innymi jednostkami, na rzecz ochrony praw osób starszych a także poprawy wizerunku osób starszych. Rzecznicy i pracownicy biura brali udział w dyskusjach, warsztatach, prowadzili wykłady na Uniwersytetach III wieku (m.in., Braniewo, Fromborku, Orzyszu, Morągu, Bartoszczech, Hawie) m.in., o tematyce: Praw Osób Starszych i in.

Rzecznicy i pracownicy biura uczestniczyli również w pracach zespołów mających na celu: utworzenie Wojewódzkiej Rady Seniorów, Lokalnego programu na rzecz osób starszych dla miasta Olsztyna, w inicjatywach promujących działalność Akademii III Wieku Warmii i Mazur oraz Uniwersytetów III wieku. Dodatkowo w celu promocji działań rzecznika i jego zastępcy, zostały zorganizowane 2 konferencje prasowe. Konferencje odbyły się w Olsztynie (30.08.2010) i w Elblągu (23.08.2010), uczestniczyło w nich ponad 10 mediów z województwa warmińsko – mazurskiego.

Rzecznicy kontynuowali swoją działalność również po zakończeniu projektu.

Czasopismo „Generacja”

Wydaliśmy pierwszy numer kwartalnika pt. „Generacja” . Jest to pierwsza tego typu gazeta nie tylko w skali województwa, ale i całego kraju, skierowana do osób starszych oraz ich środowisk. Pierwsza publikacja została wydrukowana w nakładzie 1000 egz. i kolportowana do instytucji i organizacji prowadzących działalność na rzecz osób starszych.

W tworzeniu gazety brali udział przedstawiciele zaprzyjaźnionych organizacji, ale również animatorzy- absolwenci Szkoły Animatorów Społecznych pracujących w środowisku osób starszych. Ścisłą redakcję tworzą m.in. przedstawiciele organizacji członkowskich Federacji, prowadzących działalność wydawniczą (Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej z Orzysza, Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych z Elbląga, Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych), ale też Rzecznik Praw Osób Starszych. Redaktorem prowadzącym pisma jest Krzysztof Marusiński, redaktorem naczelnym Bartłomiej Głuszak.

Współpraca ze Wspólnotą Roboczą Związków Organizacji Socjalnych

W ramach współpracy z Wspólnotą Roboczą Związków Organizacji Socjalnych w 2010 r. Federacja FOSa zrealizowała projekt „**Doradztwo i Kariera – ponadlokalna sieć aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami**”.

Ponadto Bartłomiej Głuszak uczestniczył z ramienia Federacji FOSa w pracach WRZOS jako członek zarządu Wspólnoty.

Współpraca organizacjami członkowskimi

Federacja FOSa w swoich działaniach opierała się na współpracy z organizacjami członkowskimi, w tym m.in.:

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych ESWIP - jest jednym z twórców Federacji FOSa i stale wspiera jej funkcjonowanie. W ramach współpracy z Federacją ESWIP zrealizował szereg działań, w tym - świadczył wsparcie doradcze, szkoleniowe, informacyjne samej Federacji FOSa oraz jej organizacjom członkowskim, partnerskim; - uczestniczył od strony eksperckiej w opracowaniu lokalnych programów na rzecz osób starszych w Olsztynie i Nowym Mieście Lubawskim.

Bank Żywności w Olsztynie – również jest jednym z twórców Federacji FOSa i stale wspiera jej funkcjonowanie. W ramach współpracy z Federacją Bank Żywności m.in. współorganizował konferencję podsumowującą obchody Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, ale również wsparł w przeprowadzeniu zbiórki na rzecz powodzian.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Morągu – współpracowało z Federacją FOSa przy projekcie realizowanym wspólnie z GPS Wilhelmshaven, skierowanym na wymianę doświadczeń w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.

Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej MSAL oraz Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych ERKON – wspólnie z tymi organizacjami rozpoczęliśmy wydawanie Pisma Generacja. Obie organizacje mają doświadczenie wydawnicze, MSAL wydaje „Wieści Orzyskie”, zaś ERKON „Razem z Tobą”.

Regionalne Centrum Wolontariatu w Elblągu – wraz z Siecią Wolontariat Warmii i Mazur, której przewodniczy podjęliśmy opracowanie Programu Rozwoju Wolontariatu w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Współpraca z Gemeinnützige Gesellschaft für Partistische Sozialarbeit - GPS

Gemeinnützige Gesellschaft für Partistische Sozialarbeit – GPS, czyli Towarzystwo Parytetowej Pracy Socjalnej to silna organizacja, która zatrudnia prawie 2000 osób sprawnych i niepełnosprawnych, posiada modelowe doświadczenia w pracy z potrzebującymi oraz

działającymi na ich rzecz podmiotami. GPS to jeden z kluczowych partnerów Federacji FOSa. Współpraca pomiędzy tymi dwoma organizacjami trwa już od sześciu lat. W 2010 r. współpraca polegała na:

- stałym kontakcie (mailowym, telefonicznym)

- realizacji projektów w partnerstwie:

* „Akademia III wieku Warmii i Mazur”, realizowanego przy wsparciu udzielonym w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych. Czas trwania projektu to: wrzesień 2009 – sierpień 2010. W ramach projektu przedstawiciele GPS wzięli udział m.in. w seminarium i szkoleniu uczestników Szkoły Animatorów Społecznych pracujących w środowiskach osób starszych

* projektu realizowanego przez TPD Morąg wspólnie z GPS. W ramach projektu odbyła się tygodniowa wizyta studyjna przedstawicieli organizacji pozarządowych pracujących z osobami niepełnosprawnymi oraz samych osób niepełnosprawnych do Wilhelmshaven; przetłumaczona została na j. polski metoda pracy z osobami niepełnosprawnymi; metoda ta zaprezentowana została podczas spotkań, zorganizowanych w całym województwie przez Federację FOSa; odbyła się dwudniowa konferencja w Morągu z udziałem partnerów niemieckich, podsumowująca projekt.

* nawiązana została współpraca ze Związkiem Parytetowym Dolnej Saksonii, którego członkiem jest GPS Wilhelmshaven. Bartłomiej Głuszak uczestniczył w Walnym Zebraniu członków Związku w Listopadzie 2010 r. w Hanover.

* opracowaniu pomysłów, koncepcji dalszej współpracy Federacji FOSa i GPS

Współpraca z administracją publiczną

Federacja FOSa współpracowała z pełnomocnikiem Marszałka ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, pełnomocnikiem prezydenta Olsztyna ds. Organizacji pozarządowych. Współpraca polegała na wymianie informacji, współorganizowaniu spotkań, pracach w Komisjach Opiniujących projekty składane przez organizacje pozarządowe oraz na wdrażaniu zapisów Wojewódzkiego Programu na rzecz osób starszych. Ponadto w dużej mierze praca koncentrowała się na wypracowania Programu Rozwoju Wolontariatu w województwie warmińsko-mazurskim. Federacja nawiązała również współpracę z grupą lokalnych samorządów, ośrodków pomocy społecznej i in. instytucji. Współpraca dotyczyła głównie tworzenia Lokalnych Programów na rzecz osób starszych, jak w przypadku Olsztyna oraz Nowego Miasta Lubawskiego czy też organizacji Ekumenicznych Spotkań Środowisk Osób Starszych we współpracy z Miastem Elk.

Udział pracowników Federacji w szkoleniach i konferencjach

Alicja Kowalik została zgłoszona przez Federację FOSa do udziału w cyklu szkoleniowym Szkoła Liderów Ekonomii Społecznej. Program zajęć obejmował takie zagadnienia, jak: komunikacja interpersonalna, inicjowanie pracy grupowej, budowanie relacji w zespole, motywacja, narzędzia motywowania, zakładanie i prowadzenie podmiotów ekonomii społecznej z symulacją ich tworzenia, aspekty prawne, księgowość, zarządzanie podmiotami ekonomii społecznej – planowanie strategiczne, budowanie potencjału, zarządzanie zasobami ludzkimi, itp.

Agnieszka Sójka została zgłoszona do udziału w Szkole Animatorów/Doradców i została przyjęta do tego cyklu szkoleniowego. Cykl rozpoczął się w 2010 r., zakończył w 2011 r.. Agnieszka Nowicka wzięła udział w szkoleniach dot. pracy metodą projektu, w tym w szkoleniu w zakresie tworzenia projektów i opracowywania wniosków z PO KL

Program FOSa Dzieciom

To stały program pomocy Federacji FOSa, który realizujemy wspólnie z partnerami

Już od 3 lat do akcji w okresie Świąt Bożego Narodzenia do akcji przyłącza się Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który wśród swoich pracowników zbiera maskotki i słodycze w celu przygotowania gwiazdkowych prezentów dla dzieci.

W tym roku też do akcji przyłączył się Wojewódzki Sąd Administracyjny oraz Bank Żywności. Wszystkim Darczyńcom serdecznie dziękujemy za bezinteresowną pomoc, ciepłe i czułe serca okazane dla najbardziej potrzebujących.

Z przekazanych darów przygotowaliśmy 54 paczki, które przekazaliśmy organizacjom członkowskim FOSy. W tym roku były to:

- 1) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Elblągu (otrzymało 30 paczek),
- 2) Stowarzyszenie "Trzy Pokolenia" w Szczytnie (8 paczek),
- 3) Stowarzyszenie Humanitarne "Dar Serca" w Szczytnie (10 paczek) oraz Stowarzyszenie na Rzecz Chorych na Chorobę Nowotworową "Promyk" w Giżycku (6 paczek + paczka żywnościowa).

Prezenty trafiły do rodzin najbardziej potrzebujących pomocy, bezpośrednio dzieciom prezenty przekazują pracownicy naszych organizacji w terenie.

DZIAŁALNOŚĆ BIURA

Biuro Federacji FOSa realizowało następujące zadania: przygotowywanie i przekazywanie właściwym organom dokumentacji Federacji, przygotowanie i koordynacja szkoleń, wydarzeń, przygotowywanie sprawozdań, protokołów z zebrań, działalność informacyjna i korespondencyjna.

W związku ze zmianą siedziby w połowie roku 2010 r. pracownicy biura zajmowali się przeprowadzką, sprawami formalno-organizacyjnymi.

Ważnym działaniem było zaangażowanie Federacji FOSa w zbiórkę na rzecz ofiar powodzi w 2010 r. We współpracy z Organizacjami członkowskimi, w tym Bankiem Żywności w Olsztynie zebraliśmy dary (odzież, żywność, inne) i przekazaliśmy potrzebującym.

W 2010 r. pracami biura kierowała Agnieszka Nowicka

Na stanowisku koordynatora projektów była zatrudniona: Agnieszka Sójka

Na stanowisku koordynatora i pośrednika pracy była zatrudniona: Alicja Kowalik

Na stanowisku koordynatora i doradcy zawodowego była zatrudniona: Aneta Nowak

Wojewódzkim Rzecznikiem praw osób starszych był Stanisław Brzozowski

Zastępcą Wojewódzkiego Rzecznika praw osób starszych był Stanisław Puchalski

Wolontariusze wspierający Federację w pracy to: Grażyna Banskiewicz, Krystyna Czechowicz, Radosław Wąsowski, Izabela Rutkowska.

Ponadto pracownicy biura przekazywali organizacjom członkowskim informacje dotyczące przeprowadzanych konferencji, debat, szkoleń i konkursów.

III. Sprawozdanie finansowe za rok 2010

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA 2010 ROK

WYDATKI (w zł)		ŹRÓDŁA FINANSOWANIA (w zł)	
<i>I. Koszty statutowe/realizowanych projektów</i>	389 609,59	<i>I. Przychody ze składek członkowskich</i>	1 160,00
<i>II. Koszty administracyjne:</i>	6 538,06	<i>II. Przychody z usług:</i>	5 000,00
1. Zużycie materiałów i energii	635,76		
2. Usługi obce (usługi telekomunikacyjne, czynsz, usługi serwisowe, utrzymanie domeny itp.)	3 794,98		
3. Podatki i opłaty	1 280,00		
4. Wynagrodzenia wraz z pochodnymi	827,32		
<i>III. Koszty finansowe (odsetki od pożyczki)</i>	9 984,93	<i>III. Przychody z projektów:</i>	385 670,07
		1. Projekt "FOSa ludzi, idei, działań" - dofinansowanie z Euroregion Bałtyk umowa nr FMGTM/I/36/08 - wpłata za ostateczne rozliczenie projektu	63 150,61
<i>IV. Pozostałe koszty operacyjne</i>	1 310,35	2. Projekt "Lokalne Programy" umowa nr 5/ROPS/10	7 000,00
		3. Projekt "Aktywny i zdrowy senior" umowa nr 43/S/2010	3 000,00
RAZEM KOSZTY:	407 442,93	4. Projekt: Lokalna Pracownia Aktywności w Małdytach - dofinansowanie z EFS PO KL	49 770,00
		5. Projekt "Wzmocnienie organizacji" dofinansowanie z Fundacji im. Stefana Batorego	100 000,00
		6. Projekt: "FOSA, ludzi, idei, działań" - dofinansowanie z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, umowa nr 533_II/10	77 484,00
		7. Projekt Wolontariatu Seniorów Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Narodowa Agencja Programu "Uczenie się przez całe życie" Program GRUNDTVIG	52 565,95
		8. Wizyta przygotowawcza z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji Narodowa Agencja Programu "Uczenie się przez całe życie" Program GRUNDTVIG	7 699,51
		9. Projekt "Strażnicy Pamięci" Program Patriotyzm Jutra	15 000,00

	10. Wkład własny do projektu "FOSA ludzi, idei, działań- opracowanie Wojewódzkiego Programu rozwoju wolontariatu - dotacja z Urzędu Marszałkowskiego	10 000,00
	IV. Darowizny:	8 236,60
	V. Przychody finansowe (odsetki bankowe)	17,05
	VI. Pozostałe przychody operacyjne	880,79
	VII. Zysk roku 2009	64 940,20
	RAZEM ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:	465 904,71

Zysk roku 2010

58 461,78